

GAZETA

DE TRANSILVANIA.

ANŞA

(RĂ PEANAŢA BOIE.)

AL IX. LEA.

№^{ro} 84. *Brashov, 17. Octomvrie.* 1846.

№ Gazeta de Transilvania şi Folia pentru mine, inimă şi literatură aş preciza pe zi un număr 8 (24 doveză) aruncă, iar pe zi jumătate la 4 c. aruncă. Prezentarea se poate face la toate k. k. de redacţie de poştă, iar la laul la DD.lor N. şi Xr. Georghi şi la Băkredii la D. Iosie Romanon.

Siebenbürger Bote şi zăvăria.

Am minţele de faţă nu é pziu interes a şi ce rolă jókă jurnalistica sşesacki din Transilvania faţă k zăvăria. Deşi iată km se espimă jurnala sşesack din Ciniş şi pziu a ceasta.

Proiectul deputaţiei sistematice, care se ordăise înk la dieta dela 184½ pentră întrodúcerea zăvăria, ca şi zăvăria pziu pziu ma repozitările ce sşat dătre proprietari şi dşrani, înk înainte de a se ambla dieta din anul a ceasta se şi dşpziu şi ispidicţiilor spre desvater. Fşră dşoieal, k nu va trece înk vreme şi vom şi primi fşlşrite desvateri şi certe deosebite din pziu dşerşie pziu pziu ce vor şrta nemeniş şi pziu a ceasta pe la adşvşrile marcale, ca şi pziu km la zicem de oşie. Consozii poşrii magiari şvăr materia a ceasta atş de dşsemblătore înk şi alia dşdi la desvater, dşce ce é drept, dia deosebit pziu de vedere. Pe km nom şi porocizi a dşpziu şi şitorilor poşrii (zice Sieb. Bote) pe larg desvaterile ce se vor faţă şi adşvşrile marcale, care se vor dştrşzi şi tóte pziu şi dekşpşerea a ceştăi timp de şerş dietele, vom pştea da şi pşreera ce treşse ş avem noi casii şi pziu dşerşizi. Pşz atşci ne pşzşim a şvşka ó pziu a ceştăi ce are ş iea pagia cas şi dşpziu ei pe vremea km a ceştăi omş ce va şa la desvater.

Dşp pşreera póştr ştare deputaţilor casii şi diete, ne km se va desvater zăvăria, na şi cea mai şvorbabil. Am vreme ce km dşsemblătore dştrebare a zăvăria şi şinşa celor dób pagii (şogara şi sekşia) va şinşa pşztră konşkíte deosebite, din pziu k pziu interes al nobilimeii (voşpimeii) ce şinşre se şvşşie şi adşvşrile diştale, este şorte dşpletuşit şi şogşreera a ceştăi kavse; din pziu k pziu cea mai şvorbabil şi cea mai pşionlité a nobilimeii înk şi aştăi ce şie şorte tare de pziu km cel nekşi şi pziu de a

nu da nimik şi de a nu dştrşzi şi é pşztră niş şi drept, tokm de şar şi dşpziu, ka prin ó asemenea konşesie ş se înainte vinete şi şerşiea patriei, şi vreme ce zik, nobilimeea va avea a se km şi drept şi şi ştşra, şi dşpziu ei şi diete a ce pşzta km pe şi drept, km pe alia, deputaţii casii năş ş se teamş, k vor avea a pşre şea din pziu interes al pagiei lor, prin întrodúcerea zăvăria; din pziu şi dşrani, karii se şvş pe lokşri ce şvş dşpziu k şvşş pşesck şi karii aştăi şvş iovaţii pagiei sşesckii ca şi de oşie, ca şi parte a a ceştăi, ca şi a şvşş oraş din şvşş pşesck, şi repozitările dştre aştăi de dşrani şi respekşivii lor proprietari, şvş şi vor şi pşreera mai şvorbabile de km şi şvşş dób pşvşşşeri, adşk şi cel nobilimării şi şi cel sşvşşek, înk şi dşp ce se vor pşşia dştre şvşş şi sekşii repozitările ce şvş dştre iovaţii şi dştre proprietari. Ana dar şi vreme ce pşvşşia pziu interes pziu k instrşkşie ce vor pziu deputaţii magiari şi sekşii, ce va şvşşii şi şvşş, pe km şi drept, pe atş şi şi şvşş şi şvşş desvaterilor, şi vreme ce şi diete a ceştăi vor şvşş şi la pşie de a vorş şi kontra pziu şie konşvşeri. (va ş zik, alia vor şvşş şi inimă, şi alia vor şi şvşş a pziu k şvşş, şvşş kastroş pentră ş om care pşea şi şie konşvşia pşvşş); şi vreme ce înk şi şi diete pagiaii vor şvşş la şi şvşş de km dştre vinete şi şerşiea patriei şi dştre pziu lor interes km parte, deputaţii casii şi tóte pziu a ceştăi pşvşş şvşşii, şi tokm din pziu a ceştăi pşvşşia ce şi vor şvşş ei şi aştăi de desvateri şi dşrea pşreerii lor treşşie ş de şvşte deosebit şvşre aminte.

Noi şvşşem konşvşii, kmşk todi deputaţii casii aş şvş instrşkşie dela respekşivii lor trimişetori, ka şi desvaterera zăvăria şi ş pziu şvşş kmşk vinete kmşk, şi şi şvşş tóte, ka zăvăria km mai şvşş

съ се джондеше, ка причини ачелсия съ се джондеше ачелсия, докът джраня съ капете носиде сизъръ де дрепт ши о съвси-стиде въртосъ.

Кътъ ачеста есте ши къдетъ марелъ постръ причине, каре джъ джделенчелеа че аре, коприаде къ ачелсия изьуре де пьриате не фекаре стат ши не фекаре класъ де сь-диди че се аелъ сьнт ал лъ гьверн, се веде кьрат ши дин коприада пропъверей а 3 ре-пейди, каре тревие съ ве дьдатъ ла рекле-мареа диетеи маъ ваите де алте лъкьри ши причини ла дескаторе. Ачешу пропъвере ре-пеаскъ, джъ към шим, чере, ка статарие съ се аьче де дескатореа оперателъи зьвар-риал сисематик дн принъ ши джаште де тоге алтеле, ши деосекит де ори каре алтъ причинъ.

Не е джодялъ, къ депьтади сьседу дши вор пьне тогъ сизиде, ка ачешу порьвкъ а сь-пъирей съ се пьие дн лъкьаре къ джлгьтара-реа тьтзор педечелор че зои ши алци сар джчерка ай пьне джаште. Дар ници ла джсеш дескаторие аскура зьварилъи пь тревие съ зите, къ ши ачи гьверналъ есте, каре гонеше скопъа де а джашта пьелеа ши фериуреа ов-шеаскъ, прин статорициреа зои репорт де дрепъри днтре пропъриетари ши джранъ, ка зп постелат ал тимьлъи ши ал ошеирей.

TRANSLVANIA.

Бранов. 27. Октомв. Зилеле чеде зь-мосе де томъ се пар а се кам апропие ла сьдършиг, чед пьдин дн привинда къдърей, кареа пьлъ ieri, алалтъ пьдин се осевя де чеа де паръ. Спекулацион де вькате ши де вьдъри джчеш аши фаче провизии не тимъ маъ логъ. Дакъ се джгьтмълъ сьй днтреве чи пьва, към аь реешит кълесъа де ни? Дши ресьнд, къ стрьгери пьдин, зар пьлътатеа пьнълъи маъ де жоо де кът ла аьла 1841; дн преме че жьрналеле дела Клъж, каре аь дши дин тот коприада не веде се фак стрь-гери, пьтерисекъ днтреъ глас, къ кътъд-шеа адевьрат есте пьдинъ, джсъ къ калита-теа пь сть ници де кът дждрьтълъ челеи дела 1834, де кьтва пь е ши чева маъ вьл. Ачешта се веде ши дин предъла лъи, къчи аколо не лок се вьнде къ къте 3 сьанци аршиг надра арделелън, кареа коприаде 8 козе, сьб овале.

Клъж. Зои зьрвади адъпади дн секре-тел кърелъи къ каре декьри тревие вьстре политиче, вор а не джкрединда, къ фериеле диетале, сьб пьлсареа ачешта пь ва цинс пь-малъ шесе сентимъли, към се азлия маинаите, чи еа се ва джтинде пьлъ ла аьла поъ, сьб 1. Январе 1847, ка аша зьридъкьиндо съ ле репъле тимъ дестъла пентръ дескатори, ори ши черте дн привинда зьварилъи, сьб а регьлар-ри днтрепъриелор че аь джранъи пьлгари къ пропъриетари сьй.

ЪНГАРИА.

Бьда. 22. Окт. Вьлетинъи ал 14. доф-торисекъ че еши дн 20. Окт. дн привинда кьлеи де кьреа пьтимеше А. Съ архиджеле

палатинъа коприадеа о джгьрижуре маре, дин причинъ къ вола лъесе характер пеплъкьет, а шезидесе аскура органелор фереи. Пар ал 15.леа дин 21. Октомв. есте чева маъ джмь-кььрторис. Дин ачела ведем. къ А. Са дн пьнтеа сьре 21. дши рекъцигъ пьдинъ одихъ, дн зьрма кьрела песте тот се симе маъ вие.

Ънгария — ори ши към ворьбек зои ши алци — тот пьшеше джаште ши дн привинда идьстрией ши дн привинда джьотъдирей вацонале. Дрешъа де фер се лъкьр къ зьр-вълъие; ла регьлареа ризилъи Тиса, де каре а-тъта се ворьесе дн жьрналеле патриотиче, джкъ сьб лъат мьскри енергиче; къчи зьде кавци маъ маре енергиче, де кът ка дн привинда ачешта съ се копиринъ 30,000 лъкь-тори не зи дн вьчинътатеа Чонградъли. —

Неще вьлди ши локьри номолосе че се аелъ не ла Алъвьрна ши Пампъа джкъ сьб хотьрълъ а се стьрче ши а се префаче дн къпни родиторе, каре кънд вор еи зькате, вор да о кътъгине де пьтълот, че се на джтинде песте 60,000 фьлчи. Кьт фолос вор аьче ачешта песте ан, дши пьте джкьпзи ори ши чие.

ГА.ЛИЦА.

Лешберг. 6. Окт. Gazeta полонъ дин Лешберг коприаде зьрмьтореа порьвкъ сло-возигъ де кьтре гьвернаторъа Галицией, гра-фел Стадион: „Маиестатеа Са дн зьрмаре дн-щидерилор пьримте, кътъкъ ливинеа дин пьзъ-тре дн регатерие Галиция ши Лодомерия пьри тьзърареа ши дждемареа попорьлъи дж-ран ка сь се ресколъе де поъ сьб аьлат а-плекать а днтревьинда месьреле чеде естра-ордиаре, не каре ле дикъваъ днтрепъире-риле, сьре а пьте аьра вьнда, пропъриетатеа ши стареа чеа лецизигъ а локьиторилор Гали-цией, дн зьрма кьрора дела 15. Септемьри джаште, пьлъ ла алте времъ, се ва днтре-пиринде ши есекьта дрепътълъ статарис аскура криминалиелор де стат дн зьрмьтореа джгьт-пълри: а) аскура ачелора, карий джъ пьвъл-кареа ачешти рескриптъ пь вор джчета а д-демъа не алци ори дн че кин ла крима сьс джсепьват, сьб ла зьрвараре, сьб ла ресколъ каре се аелъ сьпесе ла педешпъ джъл \$ 52 литера в парг. I. дин коадика криминалъ ши ярьш ла §§. 61 ши 66 парг. I. дин коад-критъ, токма де пар аьла ници зьа рескриптъ о асепенеа аьгъире ши дждемаре; в) ас-кура криминалиелор карий къ скоп тьзърьторис, ар черка а се джпрогити ла пьтереа армать, сьб ар днтрепиринде а фаче вьрсе сьлъ ла де-регьторий пьвлъичи, ла маиьстратвалъи, сьб ла остани пьлиторий; г) аскура тьзърор карий ар кьтеза а се аьвъл дн чете армать, ши ла пьзътиреа челор маъ маръ сьб а милицией ка сь се ресциаскъ, пьр да асьелътаре, сьб карий дн миньтълъ де ресколъ сар аьла къ арме сьб алте инстреминте оморьторе а пьлъе. Порьвкъ ачешта се ва сокотъ пьвлъ-кьатъ дьдатъ че вор трече 14 зиле дела еши-рора еи дн жьрналъа полон де Лешберг.

Дн че кин ва аьва сь се комъние триъва-дела статарис (жудеката, каре дн 24 де чеа-

Елвения. Гене, 7. Октомв. Ресковиза четъдеан да зюа акъм поменигъ джкь тот кървее. Милития гверевъли да кь тевъриле, яр инсрпционъ пмаи ка пвщеле, джкъ въръвдѣа ачестора аз се поате дескрие. Песте вонте домѣи мѣниче шѣ тьчере, аниа де кьтре кюъ се маѣ азиръ етвена пинкьтѣри рьтѣте. Гверевъли аз ремае джвине, сьатъи статъли шѣа даг димѣица; пльъ акъм сѣаъ алее зп гверевъ провисорѣ, дела каре vedem зрѣтѣореа прокетаре. Четъденѣи дела Гене, карѣи джпъ овичѣиъ пѣриндиор саз аднат дѣи въръвдѣи словози спре о сьѣтѣре ценералъ, аз хотърѣт, кьмкъ сьатъи чел маре есте descoungat, сьатъи статъли джкь маѣ даг димѣица, кареа сѣаъ шѣ приимѣт. Сьатъи ондѣск де акъм ва адеце зп гверевъ провисорѣ дѣи зече въръвдѣи. Сьатъи чел поѣ се ва адна ла 25. але ачестеѣа, шѣ нѣ ва маѣ конста дѣи о мѣлѣме де въръвдѣи, ка маѣ пѣинте, чѣ пѣмаѣ дѣи 90. Сьатъи чел поѣ ва авеа а дѣитрепѣице о скѣмваре дѣи конститѣцие дѣи дѣделесъа карѣа на дѣкта понорѣа. Трѣделе остъшени се вор словози не ла каселе дор. Тѣте паръвеле шѣ стрѣкѣиъвеле че сѣаъ причѣиѣт дѣи 7. Окт. шѣ на каселе пѣмѣче шѣ привате, се вор пльѣи де кьтре въръвдѣи сьатъли карѣи шѣа даг димѣица шѣ де кьтре кочѣмъаданѣи милитѣи гверевълиае. Паръва ачестеа сѣие апрѣне ла 1 милион де франчи. Мѣлѣи се мѣрѣ, кьм де о мѣлѣ де инсрпционъ аз пѣтѣт дѣица дѣпѣт кь патрѣ шѣи осташѣи чѣи авеа гверевъа гьтѣи кь тевъри шѣи кь тот есѣиѣа де мѣлѣице тревъиъчиосъ; джкъ аз ъ нѣи о мѣрѣ; кьчѣи осташъа елвения шѣи ори каре алъа се лѣпѣт кь вравърѣ шѣи въръвдѣи атепѣи, кьнд джѣи vede дѣи перѣкѣа кьтѣиъа пѣриндѣск, сѣаъ кьнд се vede стрѣиторат шѣ дѣрѣтѣрѣт дѣи кьтаре дрѣнт, че лаъ авѣт пльѣ ачѣ; дар пѣнтрѣ о гоалъ дѣтреваре че не ел пѣдѣи дѣи интересазъ, не каре нѣи кь о причѣне; пѣнтрѣ интересъа кьтѣрѣи партиде радикале ори консервативе, не ел зѣѣ пѣдѣи дѣи доаре канъа. Чѣи пѣсъ дѣранъли шѣи месерѣиъшъли де ва домѣи Петрѣ ори Павел, де вор домѣи либерали ори консерватѣиѣи, пѣмаѣ лѣи сѣи деа паче, пѣмаѣ де пѣдѣиеле лѣи дрѣнтѣри сѣи не се атинъ нѣме; прѣсвѣпѣндъ зпеле ка ачесте, аз не вом маѣ пѣтеа мѣра кьмкъ осташѣи гверевълиъ, въръвдѣи дѣсѣраци кь етѣи шѣи копѣи п'авърѣ кьраж а се аръака кь тоатъ въръвдѣи асѣпра инсрпциондор. Нѣ, кьѣи виѣага ле ера маѣ скѣмѣ де кьт дѣтревареа че се джвѣрѣица дѣтре джвѣвдѣи. (Газ. де Агр.)

Фрѣдаска драгосте а Слрвѣлор кь Рокълиѣи дѣи зѣеле дѣнѣтѣри не зѣде лъкъвѣск дѣмрѣвѣзъ.

(Джкѣиере).

Е вѣне повратѣме даръ поѣ ромъли ле зѣчѣам: пѣнтрѣ че ле пльѣи шѣи дѣпърѣкьм дѣи хѣине де мѣтѣасъ, шѣи сѣи не авѣм

иѣи зп дрѣнт, аз дѣрѣ дѣи привѣлетѣе аз сѣи, ка ромъли кь свѣореа дор сѣи пльѣеаскъ не сѣрѣи шѣи сѣи сѣиѣи поатъ Ромълиор ка пѣше деспѣи? Не кред нѣи дескъ, привѣлетѣе е дагъ ка сѣрѣи яръшѣи ла сѣрѣи сѣи еѣе сѣи пѣнѣиторѣи дѣховѣиъчѣи, яръшѣи аз Ромълиор; апои маѣ гѣландѣи шѣи ачѣи, ка кьнд агѣ пѣрѣсѣи вѣатреле стрѣмѣиъчѣи дѣи Сѣрѣи, не поѣ не агѣ алат агѣи лъкъвѣторѣи стрѣвекѣи.

Маѣ департе сѣи шѣи кь пѣнѣиере дѣтре поѣ кь сѣрѣи маѣ тѣре аз дѣченѣт де кьнд парохъа чел маѣ тѣнѣр ромъа де пѣщере, даръ кь фѣпта кь тотъа сѣрѣи аз мѣртѣат еѣка са джпъ преотѣа, че слъжи асѣтѣи либерѣа, ачесте ъ ромъа кь сѣнѣеле шѣи кь фѣпта; дѣчи кьм азиръ сѣрѣи кь ъ ромъа, дѣи дагъ сѣрѣи кь процес. Ноѣ ромъли рѣгам де о парте сѣи еѣе, даръ сѣрѣи пѣрѣзъ де алта; не пѣтѣад агѣ пѣтѣа чѣнѣте кь вѣре прихѣп, еѣрѣ пѣмаѣ влѣх пѣчѣте. Дѣи мѣжлокеѣи процесъли ера сѣи се преодѣскъ, даръ сѣрѣи ка фѣлѣрѣа алѣргѣрѣ ла Карловѣи ла мѣтрополие дѣи а. 1834 шѣи вѣнѣрѣ джкъ кьраци, зѣчѣаъ, кь лѣи сѣаъ спѣс кь аша кьрѣаъ, преот ромъа, шкѣлъ шѣи слъшѣвъ ромъеаскъ не ва фѣи; дѣтрачѣста прорѣчиа сѣаъ шѣи дѣпѣиѣт, кь пѣмаѣ дѣпѣ торѣеа кьтѣрѣи сѣи сѣиѣи де преот цѣперѣе парохълиъ, адекъ чел че слъжи асѣтѣи; даръ дѣи шкѣлъ шѣи дѣи вѣсерѣкъ ъ тот сѣрѣице дѣпѣт кьм агѣ вѣзѣт, апои сѣи маѣи веѣи кьлѣиторѣле, кь не пѣмаѣ поѣ ромъли дѣи D. сѣятѣме де ачѣстѣ жалѣнѣкъ сѣрте, чѣи маѣ тогѣи ромълиъ, зѣнде сѣят кь сѣрѣи амѣстѣкагѣи, аша ла С. N. I. X. К. С., П. кь 3000 лъкъвѣиторѣи ромъли, С. п. кь комънѣтате де 4000 лъкъвѣиторѣи, дѣнтре карѣи ка вѣре 200 есте сѣят сѣрѣи шѣи джѣвѣиторѣи джкь сѣрѣи, ла А. прѣнчи шѣи еѣтѣге кь чѣкѣри джвѣзъ дѣи шкѣлъ сѣрѣице. Дѣи сѣатъа ачестеа кам не ла анъа 1830 сѣаъ фѣлѣт шкѣлъ ромъеаскъ, даръ виѣага дѣи еѣ пѣмаѣ зп ап, рѣмѣасъ джвѣвѣиторѣи еѣрѣ слъжѣт, шѣи прѣнчи дѣченѣпѣрѣ а джвѣзъа яръшѣи сѣрѣице. Лѣтѣ сѣртеа нѣстрѣи; — джкь маѣ зѣа кьлѣиторѣле, де кьнд сѣаъ преотѣи цѣперѣе парохълиъ ромъа, евангѣлиа ромъеаскъ сѣаъ пѣрѣдѣт дела вѣсерѣкъ.

Еѣ. Но тѣре лѣпѣт дѣи еѣ повѣста, даръ кредѣтѣ кь аз трѣкѣт вѣрѣеа де мѣлѣт, шѣи сѣрѣи джкь трѣвѣе сѣи маѣ лѣсѣ еѣрѣиѣа, де маѣ вѣрѣаъ кь вапѣи ромълиор агѣи новѣла фѣмѣле лор; еѣ дѣи даѣ сьатъа меѣ, дѣте дѣпрѣзѣв кь алѣгѣ ромъли ла вѣлѣдѣка, пльѣиъчѣи асѣпрѣиѣле, рѣгадѣиъ сѣи порѣвѣчѣскѣ парохълиъ сѣрѣи сѣи сѣиѣе евангѣлиа, сѣи не асѣкѣдъ кьвѣзѣтѣи лѣи Dзеѣ, кь кареле аз мѣлѣтѣи лѣтѣеа, шѣи сѣи се мѣлѣстѣеаскъ а мѣжлочѣи ла кьтѣрѣиереа рѣспекѣиъ де ѣа прѣлѣчѣе шкѣлъ ромълиъ зѣнде сѣят ромъли, ка сѣи поѣтѣ дѣдѣлѣце вѣзѣтѣа ромъа че джвѣзъ, шѣи апои сѣят джкредѣиѣат, кь рѣлѣица ва спѣри кь морѣаъ маѣ мѣлѣт де кьт пльѣ акъм.

Дѣи Тѣмѣшора, 27. Изѣие 1846. А. Ч. сѣаъ В.